

NÁVRH POSTUPU SYSTEMATIZACE PRACOVNÍCH MÍST 2024–2025

Konečný výstup z činnosti pracovní skupiny k 8. 12. 2024

Cíl

Celkový cíl implementace nového mzdového předpisu byl určen ve sdělení děkana ze dne 5. 11. 2024: „zajistit personální systematizaci, jež umožní zabezpečit všechny hlavní činnosti fakulty a povede k takovému snížení rozdílu mezi příjmy a výdaji, aby byly vytvořeny finanční rezervy potřebné pro pokrytí zvýšených výdajů ve výši přibližně 7,3 mil. Kč“.

Cílem pracovní skupiny bylo navrhnout způsob, jak ušetřit 7,3 mil. Kč, a to na základě objektivních a kontrolovatelných kritérií.

Postup

1. Pracovní skupina posuzovala, jak se jednotlivé katedry podílejí na příjmech a výdajích, tj. efektivitě činností, tedy na jakých pracovištích lze konstatovat ztrátovost.
2. Ze ztrátovosti měla odvodit, kolik se má ušetřit na tom kterém pracovišti, a převést to na krácení pracovních poměrů, jež tam jsou zřízeny.
3. Pracovní skupina se domnívá, že posoudit nezbytnost a přínosnost jednotlivců na tom kterém pracovišti, tedy koho lze postrádat, aby byla naplněna stanovená kvóta snížení nákladů, je potřeba v diskusi s vedoucími kateder a garanty studijních programů. V tomto směru vydává pouze obecná doporučení založená na objektivních datech.

Metoda

K objektivnímu posouzení efektivity zvolila pracovní skupina sledování čtyř různých hledisek či ukazatelů, které se vzájemně doplňují. Za hlavní považuje ukazatel první, který byl rovněž již schválen předchozím kolegiem děkana a který je:

- a) nejkompexnější: vystihuje efektivitu činností (poměřuje množství úvazů a práce)
- b) nejobektivnější: udělené kredity jsou odrazem skutečné pedagogické činnosti (a tedy i pracovního vytížení na katedře)
- c) nejspolehlivější: oproti jiným statistikám, které mohou být zkresleny nejednotností zdrojů (akreditační spis, SIS, Karolinka), se tento ukazatel váže na reálný kontrolovatelný výsledek
- d) nejoperacionalizovatelnější: statistické výsledky lze nejspíše spojit s jednotlivými katedrami, kde je třeba hledat další řešení
- Zbývající metody a ukazatele jsou považovány za doplňující a orientační.

1. STUDENTOKREDITY

Jde o podíl udělených kreditů a počtu studentů, jimž byly uděleny. Počet studentokreditů vydělený počtem úvazků zřízených na pracovišti ukazuje relativní ekonomickou náročnost pedagogické činnosti jednotlivých kateder. Vyšší údaj ve sloupcích „Náročnost“ znamená nižší ekonomickou náročnost. Výpočty v tabulce níže ukazují v tomto ohledu značnou asymetrii, jež spočívá v tom, že stejný, zákonem určený počet kreditů se v různých studijních programech rozděluje na základě různého počtu absolvovaných předmětů (tam, kde jsou kreditové dotace nízké, je třeba k zajištění programu více předmětů, a tudíž více učitelů). Toto zjištění vede přímo k požadavku zjednodušení některých akreditací (viz níže).

Katedra	Úvazků 21	Úvazků 22	Úvazků 23	Přepočet DPP na úvazky 21	Přepočet DPP na úvazky 22	Přepočet DPP na úvazky 23	Úvazky s DPP 21	Úvazky s DPP 22	Úvazky s DPP 23
KBV	4	4,4	4,75	0,3	0,89	0,18	4,3	5,29	4,93
KCDLH	8,3	7,45	6,2	1,11	1,08	0,4	9,41	8,53	6,6
KFP	3,7	3,5	7	0,41	0,4	0,1	4,11	3,9	7,1
KSPT	7,25	7,6	8	2,14	1,14	0,96	9,39	8,74	8,96
UDKU	10,15	10,65	10,15	1,65	0,63	0,8	11,8	11,28	10,95
Celkem	33,4	33,6	36,1	5,61	4,14	2,44	39,01	37,74	38,54

Katedra	Studentokredity 2021	Studentokredity 2022	Studentokredity 2023	Náročnost 2021	Náročnost 2022	Náročnost 2023	Celková náročnost s DPP 2021	Celková náročnost s DPP 2022	Celková náročnost s DPP 2023	Potřeba úvazků dle výkonu v r. 2023	Rozdíl
KBV	4550	4876	4693	1138	1108	988	1058	922	952	5,56	-0,63
KCDLH	3536	2973	3878	426	399	625	376	349	588	4,60	2,00
KFP	3908	3036	7452	1056	867	1065	951	778	1050	8,83	-1,73
KSPT	8839	9049	10806	1219	1191	1351	941	1035	1206	12,80	-3,84
UDKU	4251	4613	5695	419	433	561	360	409	520	6,75	4,20
Celkem	25084	24547	32524	751	731	901	643	650	844	38,54	0,00

Příklad: Na katedře KBV pracovali v roce 2023 akademičtí pracovníci v objemu 4,75 úvazku a další pracovníci působili na katedře v rámci DPP v přepočteném objemu 0,18 akademického úvazku. Celkem tedy byla na katedře zřízeno 4,93 úvazku. Podíl počtu studentů vyzkoušených pracovníky KBV a počtu kreditů z vyzkoušených předmětů činil 4693. Dělíme-li tuto hodnotu počtem úvazků, získáme relativní ekonomickou náročnost pedagogické činnosti vyčíslenou na 952 bodů, což značí oproti celofakultnímu průměru 844 bodů nižší náročnost. Přepočítáme-li počet úvazků na katedře podle průměrné náročnosti na fakultě (844), vyjde nám, že katedra vykonává srovnatelnou pedagogickou činnost jako ostatní katedry s objemem úvazků o 0,63 nižším.

2. EKONOMICKÝ VÝKON STUDIJNÍCH PROGRAMŮ

- Jde o výpočet příjmu za pedagogickou činnost (A+K) podle počtu studentů daného SP ve standardní době studia plus jeden rok.
- Postup výpočtu: Částka přidělená fakultě za A+K se vydělí počtem financovaných studentů, čímž se získá reálná „cena“ studenta v daném akademickém roce. Cena studenta se vynásobí počtem financovaných studentů (standardní doba + jeden rok) přihlášených v daném SP, výsledkem je „výnos“ daného SP. Přitom sdružujeme příbuzné SP (různé verze akreditací, bakalářské a magisterské stupně).
- Výsledná částka sice není alokována na katedry, ale lze si udělat celkem jasnou představu o ekonomickém „výkonu“ těch kateder, které jsou dominantně zaměřeny na jeden SP (KCDLH ve vztahu k DEK a UDKU ve vztahu k KDU; částečně i KFP ve vztahu k FAE a MAE).

V případě posledního roku je celkový výsledek zjevně ovlivněn výjimečným počtem přijatých studentů FAE. V dalším roce lze očekávat výkyv v případě DEK.

STUDIJNÍ PROGRAM	FINANCOVÁNÍ STUDENTI 2020	ČÁSTKA 2020	SOUČET ZA SP	FINANCOVÁNÍ STUDENTI 2021	ČÁSTKA 2021	SOUČET ZA SP
BDE	54	2 878 929 Kč	4 531 647 Kč	49	2 876 054 Kč	4 343 429 Kč
MDE	31	1 652 718 Kč		25	1 467 375 Kč	
BU	103	5 491 290 Kč	7 197 321 Kč	105	6 162 974 Kč	7 806 434 Kč
MU	32	1 706 032 Kč		28	1 643 460 Kč	
T	48	2 559 048 Kč	11 515 714 Kč	40	2 347 800 Kč	11 504 218 Kč
NBT	116	6 184 365 Kč		119	6 984 704 Kč	
NMT	52	2 772 302 Kč		37	2 171 715 Kč	
MAE	68	3 625 317 Kč	3 625 317 Kč	56	3 286 919 Kč	3 286 919 Kč
FAE	0	- Kč		0	- Kč	
	504	26 870 000 Kč	26 870 000 Kč	459	26 941 000 Kč	26 941 000 Kč

STUDIJNÍ PROGRAM	FINANCOVÁNÍ STUDENTI 2022	ČÁSTKA 2022	SOUČET ZA SP	FINANCOVÁNÍ STUDENTI 2023	ČÁSTKA 2023	SOUČET ZA SP
BDE	26	1 702 757 Kč	2 816 098 Kč	35	1 368 733 Kč	2 033 546 Kč
MDE	17	1 113 341 Kč		17	664 813 Kč	
BU	108	7 072 991 Kč	9 103 201 Kč	111	4 340 840 Kč	5 631 359 Kč
MU	31	2 030 210 Kč		33	1 290 520 Kč	
T	39	2 554 136 Kč	12 443 224 Kč	42	1 642 480 Kč	7 782 226 Kč
NBT	119	7 793 388 Kč		130	5 083 866 Kč	
NMT	32	2 095 701 Kč		27	1 055 880 Kč	
MAE	56	3 667 477 Kč	3 667 477 Kč	54	2 111 760 Kč	15 134 278 Kč
FAE	0	- Kč		333	13 022 519 Kč	
	428	28 030 000 Kč	28 030 000 Kč	782	30 581 410 Kč	30 581 410 Kč

3. VĚDECKÉ VÝSLEDKY

Uvádíme přehled všech vědeckých výsledků akademických pracovníků v RIV. Jejich číselné převedení na výkon kateder je ovšem velmi problematické, protože kvalita jednotlivých výstupů je nerovnoměrná. Uvádíme alespoň poměr celkového počtu výsledků a počtu akademických pracovníků, kteří v daném roce působili na dané katedře. Tučně zvýrazněné hodnoty udávají průměrný počet vědeckých výstupů na jednoho pracovníka dané katedry za rok.

Celkový počet vědeckých výsledků AP									
2021									
	<i>Jrec</i>	<i>Jsc</i>	<i>Jimp</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>celkem</i>	<i>počet AP</i>	<i>Ø 1 AP</i>
KBV	5				2		7	7	1,00
KCDLH	6	1	1	1	5	1	15	12	1,25
KFP	2	1	1	1			5	6	0,83
KSPT	2	4		2	3		11	9	1,22
UDKU	2		1	3	8	1	15	17	0,88

2022									
	<i>Jrec</i>	<i>Jsc</i>	<i>Jimp</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>celkem</i>	<i>počet AP</i>	<i>Ø 1 AP</i>
KBV	3			2			5	7	0,71
KCDLH	3						3	11	0,27
KFP	1	1	3	1	1		7	5	1,40
KSPT	7		1	2	2	2	14	9	1,56
UDKU	4		1		4	1	10	17	0,59

2023									
	<i>Jrec</i>	<i>Jsc</i>	<i>Jimp</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>celkem</i>	<i>počet AP</i>	<i>Ø 1 AP</i>
KBV	3			2	4		9	9	1,00
KCDLH	1	2		1	2	1	7	9	0,78
KFP	3	1	1	1	3		9	9	1,00
KSPT	6			1	2		9	11	0,82
UDKU	3			2	8	1	14	14	1,00

<i>Ø 1 AP 2021-23</i>
0,90
0,77
1,08
1,20
0,82

Pro aktuální potřeby ekonomické analýzy se zdá vhodnější zaměřit se na výstupy současných zaměstnanců, které jsou financované, a to podle nové univerzitní metodiky „Výkonové ukazatele tvůrčí činnosti“ užívané při výpočtu Principů rozdělování příspěvků a dotací na Univerzitě Karlově pro rok 2025 (viz čl. 2 odst. 2 písm. a).

Finančné výsledky																		
2021						2022						2023						
	<i>Jsc</i>	<i>Jimp</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>Součty</i>		<i>Jsc</i>	<i>Jimp</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>Součty</i>		<i>Jsc</i>	<i>Jimp</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>Součty</i>	<i>Celkem</i>
KBV					0	KBV			2		2	KBV			1	2	3	5
KCDLH	1	1	1		3	KCDLH					0	KCDLH	2		1		3	6
KFP	1	1	1		3	KFP	1	3	1	1	6	KFP	1	1	1	1	4	13
KSPT	4		2	1	7	KSPT		1	2		3	KSPT			1	1	2	12
UDKU		1			1	UDKU		1			1	UDKU				2	2	4
					14						12						14	40

4. PROJEKTY

Jde o doplňující kritérium. Jeho význam je dán tím, že projekty budou podle nové metodiky hodnocení vědy v následujícím období klíčové pro rozdělování prostředků mezi jednotlivými fakultami účastníci se vědních oblastí Cooperatia.

Vědecké projekty financované vnějšími poskytovateli					
	2020	2021	2022	2023	2024
KBV					
KCDLH					
KFP				1	1
KSPT	1	1	1	1	
UDKU	2	1	1		

Interpretace a návrhy

Je zjevné, že největší problémy s ekonomickou efektivitou dopadají na dvě katedry: KCDLH a UDKU. Neutěšená situace v oblasti příjmů za studenty (což je zdaleka nejdůležitější příjem pro fakultu) přitom nemůže být kompenzována dalšími vedlejšími kritérii, vědou a projekty, neboť i tam je výkon obou kateder spíše podprůměrný. Situace v hlavním ukazateli 1 je přitom v případě obou kateder velmi podobná, přestože absolutní finanční výkonnost dvou odpovídajících studijních programů (DEK a DKU) je značně odlišná (ukazatel 2). Důvodem je zřejmě velký počet vyučujících na UDKU, který je v nepoměru k počtu studentů, a to i vůči KCDLH, kde v posledních dvou letech došlo k redukci úvazků o 2,1. Ani zde však není ještě poměr ekonomické náročnosti oboru uspokojivý. Na obou katedrách je tudíž třeba ušetřit na osobních výdajích, další redukce úvazků jsou nevyhnutelné. S ohledem na dominantní ukazatel 1 je pro zmírnění nerovnoměrné efektivity, resp. pracovní zátěže na katedrách třeba počítat s redukcí obou kateder o 2, resp. 4,2 akademických úvazků (viz výše poslední sloupec tabulky u ukazatele 1).

Součástí procesu implementace nových tarifů tak bude muset být sjednocení akreditací na fakultě na základě jednotnějšího a jednoduššího modelu. Poukazy k nutné pluralitě a žádoucí bohatosti dané interdisciplinárním charakterem SP nejsou vzhledem ke svízelné ekonomické situaci fakulty legitimní, protože ohrožují celek. Pracovní skupina rovněž upozorňuje na to, že shodné stanovisko vyjádřila v případě DEK i Rada pro vnitřní hodnocení, jejíž členové jak na jednání s garanty, tak ve svém písemném vyjádření děkanovi poukazují na příslušnou složitost SP.

Vzhledem k historické, ale i věcné spřízněnosti studijních programů DEK a DKU se zejména nabízí vyřešit existující problémy spojením sil. Pracovní skupina navrhuje upravit akreditace DEK a DKU v tom směru, aby byly jednodušší a vzájemně prostupné. Zejména pro DEK jde v současné chvíli o zásadní prostředek umožňující přetrvání studijního programu na KTF UK. V jeho případě proto navrhujeme akreditaci provázat rovněž s dalšími studijními programy, zejména s teologií a dále filosofií a etikou. V případě SP DKU je třeba skončit s praxí, kdy na jednotlivé předměty je psáno více vyučujících (s výjimkou případů, kde se vyučující liší od garanta u předmětů profilujícího základu).

Pracovní skupina nicméně upozorňuje také na to, že cesta provázání DEK s DKU bude velmi náročná a i v případě úspěchu (který není jen v našich rukou, neboť jsme odkázáni na hladkou spolupráci s RVH a jinými orgány univerzity) naběhne nová akreditace nejdříve v akademickém roce 2026/27, a stará bude tudíž v platnosti ještě několik dalších let, což bude nepochybně ekonomicky náročné.

Současně je jasné, že výše popsaná redukce patrně nebude – soudě podle hrubého odhadu výše očekávané ztráty (7,3 mil. ročně) – stačit na odvrácení deficitu v dlouhodobé perspektivě. Je třeba počítat s nutností krátit i na jiných katedrách, patrně podle individuální pracovní zátěže. V obou případech je třeba do hledání řešení zahrnout vedoucí kateder a garanty.

Další rezervy bude třeba nalézt mezi THP. V jejich případě nelze pracovat s příjmovou stránkou: zatímco mzdové i povozní výdaje THP lze spočítat snadno, vliv na výši příjmů mají THP jen nepřímo a není to zohledňováno při tvorbě „Principů pro rozdělování příspěvků a dotací na Univerzitě Karlově“. Pro spravedlivé posouzení nezbytnost výdajů na THP a „efektivity“ oddělení děkanátu (studijní oddělení, ekonomické oddělení, kancelář děkana) a knihovny s cílem posoudit nutnost pracovních míst a výše úvazků bude proto třeba postupovat individuálně, v úzké spolupráci s příslušnými vedoucími.

Vedle úsporných opatření je třeba navýšit příjmovou stránku. To se týká dvou rozhodných faktorů: počet zapsaných studentů prvních ročníků a plnění standardů působení akademických pracovníků, lektorů a vědeckých pracovníků, které jsou závazné již delší dobu.